Ն. 1868 – 1882 ՓԵՏՐՎԱՐ 20 ՃՈՒՄԱՍ. ԻՐԹԷՍԻ — 23 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ԱԼԱՖԱՆԿԱ ՄԱՐՏ 4 ՃՈՒՄԱՍ. ԻՐԹԷՍԻ – Ն. 1868

ՑԻԱԳԼԱՐ

Իսթանպոլ իշին սէնէլիկ մէհիտ 10
Ալթը այ » » 5
Իւչ » » 3

Թաշրալար իշին մէհիտիյէ 10
ալթը այ » » 5
Բօսթա իւճրէթի պիղէ այիտ տիր-

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի տէֆա իշին սաթըրը 3 ղ.
Իքինճի » » » 2 ղ.
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղ.

30 ՓԱՐԱ.

Ազգասիրի Էջիրեան

ՄԻԻՆՕՏԻՍ ԷՐՃԻԵՑՈՅ

Իլան սրբասքնա գօնուլուսան իլանաք ու իխթարտրն սաթրը 5 ղ.
Մէջթուպար Կ. Ց. Փանոսեան խանէ եազըր
Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնչէնպիհ-պազարընտա Իրսի խանէնտա Ն. 41։

١٢٩٧ ՇՈՒՊԱԹ ՀԱ — ١٢٩٩ ՐԷՊԻ ԻԻԼ ԱԽԸՐ ١٠ — 30 ՓԱՐԱ.

ԻԽԹԱՐ

Էսրարը Փարիսին պիրինճի ճիլտի էլի պիր պուչուգ ճիւզատ խիթամ պուլմուշ օլուպ, վէ իքինճի ճիլտին տախի 28 վէ 29իւնճիւ ճիւզիւ չըզմըշ տըր։

Թուճատան գըզարըն տախի 8ինճի ղըթասը չըդմըշ տըր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Լօնտրա 2 մարտ

Գահիրէտէն ալընան հավատիսէր բուէսասայի ասքէրիյէ միեանէսինտ իսթիլաֆը էֆքեար զուհուր իյլէմիշ օլտուղունա տայիր վուգու պուլան շայեաեր Թէքսիպ իսիեօրլար. պունուն իլէ պէրապէր տահա գուվվէթլի թէտապիր իմթիխազ իյլէմէսի իշին Արապի պէյ նէզտինտէ Թէգիտաթ իճրա օլունմուշ տուր։

Լօնտրա, 2 մարտ

Վիէննատան Սթանտարտ զազէթասընա աթիտէքի Թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տուր։

«Բրէնս Պիզմարգ, Սէն-Բէթերպուրկա միԹէվէճճիհէն սէյեահաթ իմթէքտէ օլան Բարիս Ռուսիա սէֆիրի բրէնս Օրլօֆա, ժէնէրալ Ինեաթիէֆին Ռուսդապինէ Թօսունա տախիլ պուլունմասընը, Ռուսիա Արմանեա վէ Ավսթրիա պէյնինտէ հիւսնի հալը իպդասընա պիր էնկէլ իտուկինի պէեան իմմիշ տիր։ » Պունտան մնատտա միւշարիւէյհ ժէնէրալ Ինեաթիէֆին սէֆիր սըֆաթըյլա մէմալիքի էճնէպկէտէ կէօնտէրիլմէսինի նաիհամ իյլէմիշ իմիշ։

Իսկէնտէրիյէտէն Տէյլի Նիուզ զազէթասընա աթիտէքի Թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ օլունմուշ տուր. «Ֆրզդայի ասքէրիեէ բուէսասը պէ յինտէ իխթիլաֆը էֆքեար զուհուր իյլեսի. վէ Արապի պէյէ գարշը խուսուսէթ նիշանէլէրի կէօրիւլմէքտէ տիր, միւմիսիլյհի օրտույա իթմիշ օլտուղու վատարը իճրա իթմէմիշ իտուկի ազվ օլունմագտա տըր։ Արապի պէյին մէմուրիյէթէտէն տիւշմէսի միւմքինիպ տէյլի տիր։ »

Լօնտրա, 2 մարտ

Ինկիլթէրրա գրաֆիչաընընն իւզէրինէ պիր տապանճա պօչատըմըշ իսէ տէ, միւշարիէյհտաեա իսապէթ իթմէմիշ տիր։ Միւճրիմ ախզ ու կերիֆթ իտիմիշ տիր։

Մէճլիսի մէպուսանտա սըր Զարլս Տիլք սըր Տրիմոնտ Ուօլֆուն պիր սիւալինէ ճէվապէն, տիւէլի տայիրէ տախի արգու իյլէտիքլէրինտէ, Ինկիլթէրրա հիւքիմէթի Պուղարիսթան վերկսինին Թայեինի մէսէլէսինի Թէտգրգա հազըր պուլունտուղունու, վէ Ինկիլիզ հիւքիմէթինին պու մէսէլէտէ եազընընճա հարեքէթ իտէմէճէկինի պէեան իյլէմիշ տիր։ Սըր Զարլս Տիլք իլավէթէն, Պուղարիսթանընն բաներնա տիւշէճէք տիւեունու ումումինին միգտարը տախի վերկի մէսէլէսիյլէ պէրապէր հալլ օլունճաղընը տահի պէեան իյլէմիշ տիր։

Պատէհու, մէճլիս Իրլանտատա Լանտ-Ազթընն մէվգբի իճրաեէ վազը հադգընտա օլունճաղ Թէտգրգաթա տայիր Մ. Կլատսթօն Թարաֆընտան տէրմէեան իտիլէն Թէքլիֆ իլէ իշթիղալ իյլէմիշ տիր։

Էֆքեարը սէրպէսթի Թարաֆտարը օլան Մ. Պրատլո իշչիւնէիւ տէֆա օլարագ Նօրթամբթօն տայիրէյի ինթիխապիյէսի Թարաֆընտան մէճլիսի մէպուսանա ադա Թայեին օլունմուշ տուր։

Բարիս, 2 մարտ

Ֆրանսա պանգասը օգօնթօսունու եիւզտէ 4 1/2 տան եիւզտէ 4 է էնտրմիշ տիր։

Իսկէնտէրիէ, 2 մարտ

Ախիրէն Ըէբիպլիգ Ֆրանսզ զազէթասընտա նէշր օլունմուշ պուլունան, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա գօնթրոլ մէճլիսընը Թարաֆընտան իմզալանան նօթա, Մըսրը հիւքիմէթինէ Թէպլիղ օլունմամշը տըր։ Մէգբիր նօթա, անճագ Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա հիւքիմէթլէրինէ մասալիմաթ իթասը իշին սուէյնի մահրէմանէտէ գալէմէ ալընմըշ, վէ նէշրինէ ըլսմէն միւասատ օլունմամշը տըր։

Իսկէնտէրիսէտէ նէշր օլունան կազէթէ էժիբսիէն նամ զազէթաեա, հիւքիմէթի վէ շուրայի նէվվապը ֆըրգաի ասքէրինէ թահթը հիւքիմէթ թագտիմ իյլէմիշ օլտուղու պիր պէնտ իշին, պիրինճի տէֆա օլարագ պիի իխթարնամէ Թէպլիղ օլունմուշ տուր։

Վիէննա, 2 մարտ

Պին նէֆէր գատար էրպապը իխթիլալ Թարաֆընտան մուհաֆազա օլունմագտա պուլունան իւլլուգ նամ մէվգբի մուհիմմէ փետրվարըն 27 սինտէ Ավսթրիա ասքէրի Թարաֆընտան զապթ օլունմուշ տուր, Ավսթրիալըլարտան 8 նէֆէր Թէլէֆթամ վէ 16 մէճրուհ վուգու պուլմուշ տուր. էրպապը իխթիլալը զաեաթը զաեէթ մուհիմմ տիր։

Էրպապը իխթիլալ չիմոն Նարանթա նէհրինին սաղ գէնըսընտան պիթիեն պիթիեանէ տէֆ օլունմուշլար տըր։

(Աժանս Հավաս իտարէսի թարաֆընտան պու սապահ մանթպուսմըզա Թէպլիղ օլունան Թէլէկրաֆնամէլէր)։

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պէրլին, 5 մարտ

Արմանիանընն միլէթ պանգասը սգօնթօսունու եիւզտէ 5 1/2 էնտրիտի։

Լօնտրա, 5 մարտ

Գրալիչա հագրէթլէրի կիճէյի զաեէթ բահաթճա կէչիրտի։ Միւշարիէյհ իւզէրինէ վուգու պուլան սուի գաստ Թէճրիւպէսինտէն միԹէէսսիր կէօրիւնմէմէքտէ տիր։

Լօնտրա, 5 մարտ

Մագ-Լին, գանն օլունտուղու կիպի, տէյլի տէյիլ տիր։ Վուգու պուլան իսթին Թագընտա մէրգումի սէֆալէթինտէն նաչի պու ճինաեէթի իրթիքապ իյլէմիշ օլտուղունու պէեան իյլէմիշ, վէ գրալիչաեը եարալամագ իսթէմէմիշ օլուպ, իւզէրինէ նիշան ալմամըշ իտուկինի տախի ոէօյլէմիշ տիր։ —Ճանիի մէրգումուն իսթինթագընընն տէվամը մահը հալին 10ունա Թէէիբ օլունմուշ տուր։

Մէճլիսի մէպուսանտա միւսիւ Ուօրմ, քէնտի պիր Թէքլիֆինի իյնահ իլէ, Ինկիլիզ հիւքիմէթինին կէրէք եարընըզճա, վէ կէրէք տիւէլի տայրբէ իլէ միԹէթհիտէն, կէչէնէրտէ Ռուսիատա պուլունան Եէհուտիլէրինէ օլունան հաքարէթի վէ Թաղեիգաթը Թէճտիտինին մէնին զըմընտա Ռուսիա նէզտինտէ իլԹիմասը տօսթանէտէ պուլունմաղընը մէճմուլ իյլէտիրէն պէեան իյլէմիշ տիր։ Մ. Ուօրմ քէնտի պու Թէքլիֆինին հագգը օլտուղունու, Պուլղարիարընն դըլըճատան կէչիրիլմէկի վագէթ Մ. Կլատսթօն Թարաֆընն վէրիլէն էօրնէք իլէ, Թատիգ իյլէմէքտէ տիր։

Աթինա, 3 մարտ

Մէճլիսի մէպուսան Թարաֆընտան իպԹալ օլունան ինթիխապա նէգարէն, հէյեէթի վիւքելանընն եարընն իսթիֆասընը Թագտիմ իյլէեէճէկի զանն օլունմագտա տըր։

Լօնտրա, 2 մարտ

Գրալիչաեա գարշը սուի գաստ իճրա իտէն չախսընն իսմի Բօսէրիգ Մագ-Լին տիր։ Զանն օլունտուղունա կէօրէ մէրգում տէլի իմիշ։

ՏԱԼԽԷԻՅԷ

Թաղմինաթը հարպիեէ դօմիսիօնու Թարաֆընտան վերիլէն գարարլարընն խատիպի ֆէրմանը էվվէլքի կիւն շերէֆզուհուր իյլէմիշտիր։

Սթամբուլուն պէեանընա կէօրէ, կէչէն չարշէնպիհ կիւնիւ Գալամիհանա նամ սարիգ Թաթավլատա Զարքիշի մահէլլէսինտէ միւսլիման պիր տէլիգ անիրնընն սատիթը իլէ գօրատօնունու տիրգ սիր իյլէմիշ, վէ պու սբրատա ֆիզզան ու ֆէրեատ իմմէքտէ օլան գատարընընն սէսինի իշիտերէք կէմիշ օլան զապթիեէլէր, սիրգ սաթրն, սարիգի մէրգում մարիֆէթիյլէ իճրա օլունմուշ իտուկինի անլատրգլարը կիպի, եօլարընը թէպտիլ պիրլէ, սավուշու վէրմիշ տիրլեր։

Տիւնքի Սթամբուլուն պէեանընա կէօրէ, պիր գաչ կիւն էվվէլ 8 սաղգ համիլէ պուլունան պիր չէրքես էսիրի վէֆատ իյլէմիշ օլուպ, մէրգումէնին վէֆաթընա սէպեպ, Ներքէթի Խայրիեէ մէէմուրիյինինէն Խայրի իսմինտէ պիրիսի օլուպ, մէրգումէնէ, չօճուղունու կէչիրմէք իչին պաղը մուզիրը իլաճլար իչիրմիշ օլտուղու շիւբհէ օլունմասը իւզէրինէ, հապս օլունմուշ տուր։

Ասլիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինին խրատէթինտէ պուլունան պիր սօգթօր մարիֆէթիյլէ օլունան մուսյինէմէն, մանտունու միւսաթլէյհին հիչ պիր գատահաթը թէթեեիւն իմտիրիկէմէսինտէն, մէրգումի Խայրինին սէպիլի թախլիեէ օլունմուշ տուր։

Իսկիւտար զապթասը իսէ, թահղըգաթա տէվամ իմմէքտէ օլուպ, մէրգումէ չէրքէզ գըզընընն, խրատէթինտէ պուլունտուղու շէյլինէն եէհիկի տաեազլարտան միւթէէսիրէն վէֆատ իմմիշ օլտուղու Պէյլերպէյինտէ բիմաեէթ օլունմագտա տըր։

—

Ֆրանսա ճիւմհուրիյէթինին սապզգ Տէրիսատէթ սէֆիրի օլուպ, Լօնտրա Ֆրանսա սէֆարէթինէ թայեին օլունմուշ պուլունան Մ. Թիսսո պու կիւն լիէճիլ վէտա հուզուրու հազրէթի Շէհրիեարիեէ չըդմագ շերէֆինէ նայիլ օլաճագ տըր։

—

Արմանիա հէյեէթի սէֆարէթի ֆէվվէլատսի էվվէլքի կիւն բիւքիպիւնէ թախսիս օլունան ուֆագ պիր վաքօրա բաքիպէն, Ի. սկիւտարա կիտերէք Սէլիմիեէ գրշասը կիպի չայեանը թէմաշա մահէլլէրի զիեալ էթմ իյլէմիշ տիր։

—

Լէվանթ Հերալտ զազէթասընընն իֆատէսինէ կէօրէ Արմանիա հէյեէթի սէֆարէթի ֆէվվէլատսի պու կիւն, Սուրէյեա վաքօրու հիմաեունունա բագիպէն Պրուսաեա կիրմէք իւզրէ Մուսանեաեա միթէվէճճիհէն Տէրիսատէթտէն հարէքէթ իտէճէք տիր։ Հէյեէթի սէֆարէթին պու սէյեահաթընընն նէ գատար սիրէճէկի հավալարընն միւսատէսինէ պաղր իսէ տէ, հէյեէթի միւշարիէյհա հէր հալտէ կէյֆէճէք չարշէնպիհ եա քէնշէնպիհ կիւնիւ Տէրիսատէթէ ամանթ իյլէեիպ, հուզուրու Շահանէեէ պիլ տուխուլ Արմանիաեա ադիմէթ զրմ. Նընտա իսթիհսալը մէէզունիյէեթէտէն օճրա, ճիւմաա կիւնիւ հարքէթ իտէճէք Վարնա բօսթա վաբօրույա, Պուրգէզ վէ Վիէննա թարիխլէ Պէրլինէ կիմմէք իւզրէ շէհրիմիզտէն միւֆարէքէթ իտէճէք տիր։

—

Կէչէնէրտէ Օսման վէ Մուսթաֆա նամընտա իրի չօպանլար Գարթալ հիւքիմէթինէ կէլէրէք պիր թագբմ խբրորզլարրն սիւրիւէրինի զասպ իթմէք իւզրէ թէտարիքեաթտա պուլունտուգլարընը պիլ պէեան, հիմանէ օլունմալարընը իսթիրհամ իյլէմէլերի իւզէրինէ, վաղթթ կիճէ օլուպ իրթէսի կիւնիւ թէտգրգը մատտէ օլունաճաղը եօլունտա ճէվապ վերիլիր։ Իրթէսի կիւն զապթիեէլէր չօպանլար թարաֆընտան խապէր վերիլէն մահէլլէ կէրոիքլերինտէ, նէ չօպան վէ նէ տէ սիւրիւտէն էսէր կէօրէմէյիպ, ֆագաթ իբի կիւն մուգատտէմ Գարթալ հապսխանէսինտէն ֆիրար իթմիշ օլան չէրքէս Բէշիտին ճէսէտի մագթուլինի, վէ օնուն եանընտա տախի պիր դօեուն էօրիւսիւ կէօրէրէք, չօպանլարընն, սիւրիւեիւ դասպ իթմէք իւզրէ վուգու պուլան հիւճիմէ պիլ մագպէէ, չագրի մէրգումա իտամ իթտիքլէրինէ շիւրհէ գալմամաղլա, Ժուրնալ Թանզիմ օլունարագ Իսկիտար միւտաֆիյի ումումիլիկինէ կէօնտէրիլիր։

Իրի չօպանլարընն տէրտէսթ իտիմէսի իչին խաֆիյէ մէմուրլարընա վերիլէն էմր իւզէրինէ, Օսման վէ Մուսթաֆանամընտա տիկէր իրի չօպան, իսիմ միւշապէհէթինտէն տօլայը պիմթէվզքի հապսէ իւղա օլունուրլար։ Պունլար քէնտիլէրին գապահաթսըզ օլտուգլարընը իսպաթ իյլէտիքտէ, ասրլ չօպանլար Գարամ բաշատատ թուրարագ ալմթ կիւն հապս օլունտուգտան սօնրա չարշէնպիհ կիւնիւ մուհաքէմէ իտիմիշ, վէ չօպանլարընն նէֆիլերի միւտաֆատ իչին իչպու ֆիրիէ իճթիհատ իթտիքլէրինի պէեան իլէ, մէրգումանընն գապահաթլը օմատրգլարընա մահքէմէ Թարաֆընտան հիւքմ վիրիլմիշ օլտուղունու Իսթանպոլ զազէթասը եազբեօր։

—

Տիւնքի Լէվանթ Հէրալտընն պէեանընա նազարէն, էվվէլքի կիւն գաբատան Սէլպինին գաթիլլերի զանն օլունան իրի նէֆէր Արնավուտլար իլէ, արպատաշլարընտան պաղրլարը այրը այրը խմթինթադ օլունմուշլար տըր։

Գունլարընն սուրէթի միւտաֆատարը, Ինկիլիզ զապիթլէրինին էվվելքէ քէնտի իւզէրլէրինէ աթէշ իթմիշ օլտուգլարընտան, վէ քէնտիլէրի տախի, պունլարընն, պիր տէֆա տահա չօպանլարտան պիրինին իւզէրինէ աթէշ իթմէսինէ մէյտան վիրմէմէք իւզրէ, Ինկիլիզլերի եաբալամագ օրզին, Թուրպ էլլերինի արգալարընա պագլատըգտան սօնրա, հիւքիմէթի մահէլլէսինէ թէսլիմ իթմէք իւզրէ չիֆթլիկին գօրուճուսունա թէսլիմ իթմիշ օլտուգլարը պէեանտէն իպարէթ կիպի կէօրիւնիւեօր։

Թէտգրգաթա, քէմալի տիդգաթ իլէ, վէ հազրգաթը մատտէյի մէյտանա չըգարըգ, իճրաի ատալէթ իթմէք մազսէտիյլէ տէվամ իտիլմէքտէ տիր։

—

Փետրվար 12 թարիխիյլէ Թարապլուսու զարպատան Աժանս Հավասա պէր վէճհի ամի եաեբմըշարը։

Թարապլուսու զարպատ ասքիրի Օսմանիյէ սէվգը հալէա տէվամ իտիեօր, հիչ պիր հաֆթա պիր Օսմանը սէֆիսէսի ասքէր չըգարմագ-ազրն կէչմէեօր։

Էլեէվմ Թարապլուսու զարպատ պուլունան գաբվէյի ասքէրիեէնին միգտարը օն ալթը պին նէֆէրէ պալիլ տիր։

—

Բէնչէնպիհ կիւնիւ Վարնատան կէլէն եօլճուլարրն իֆատէսինէ կէօրէ, սալը կիւնիւ ատրիսատէթտէն հարէքէթլէ, չարշէնպիհ կիւնիւ Վարնաեա միւվասէլէթ իտէն բօսատա վաքօրու ատրանինտէ պուլունան միւսլիման հաճիլերի, Վարնա գարանթինա մէմուրու Թարաֆընտան գարանթինաեա վազ օլունարագ, սաեիր եօլճուլար սերբէսթ պրագբլմըշ իմիշ։

Մէրգուման հաճիլեր, Պէրսթատա վէ Իզմիրտէ գարանթինա պէքլէմիշ օլտուգլարընտան, Տէրիսատէթտէ քէնտիլերինէ թէմիզ բաթէնթասը վերիլմիշ օլմաղլա, պունլարընն Վարնատա գարանթինաեա գօնուլմասը, վէ էկէր իչէրինտէ սահիհէն խասթալըգ վարիսէ, վաքօրատա պունլար իլէ պէրապէր պուլունան եօլճուլարընտա պուլաշրգ ատտա օլումասը սրհհիեէ նիզամնամէսինին ահքամընտան պուլունտուղու հալտէ մնարընը սալը վերիլմէսի ազրուսու ճայի թէէսսիֆ տիր։

Ի Լ Ա Ն

Համպուրկ բիանգօսունուն կիւնճիւ քէշիտէսի, կէչէն փետրվար տերինը 22սինտէ վէ 23իւնտէ իճրա օլունմուշ օլուպ, պէնիմ վաբթամ իլէ սամբըմբչ օլան պիլէթլերէէն ամիտէրի նիւմէրօլար 94 էր մարգ գազանմբշլար տը։

Ն. 1463, 1498, 5617, 5618, 6473, 10413, 10623, 14633, 15925, 17507, 17508, 17514, 17589, 22184, 24101, 24107, 24110, 24343, 25006, 25408, 25974, 30358, 47932, 47947, 47951, 62463, 62468, 67670, 81524, 85471, 88614, 88682, 88695.

Իշ պու պիլէթլէր եէալէրինտէ պուլունան զէվամ քէնտիլերէ իսապէթ իտէն իսրամիյէ, Գալաթատա Գօմիսիօն խանընտա 18 նիմէրօ իլէ մուրագգամ օտամա տավէթ օլունուրլար։

Իսթանպոլ Ժ. Տ. Ծ-ԱՆԷԼԸՆ
2 մարտ 1882

Ե. ԵԼՄԼԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ

Դէբյոկ է թ-ը-ֆէլբը ֆէբը

Պատիւ ունին ծանուցանել մեծարգոյ Հասարակութեան որ իրենց մթերանոցը այժմ փոխադրած են նոյն փողոց 108 թիւը. այս առթիւ կը ծանուցանեն նաեւ որ Դաղլիոյ և Անգղլիոյ երեւելի տուներուն սառաջին տեսակ ազնիւ կերպասներ ապսպրած են յառաջիկայ գարնան համար, և ժամանակիս յարմար կերպով իրենց դիմողներն գոհ ընել կը խոստանան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

. . . Խմբագրապետ էֆէնտի,

Բերկրութեամբ կը ծանուցանեմք թէ Մեծ. Դրիգոր էֆէնտի Մարկոսեան բարեհաճեցաւ նուիրել Միացեալ Ընկերութեան իւր «Մանրը Ուսմունք Քրիստոնէական Հաւատոյ» գործին հեղինակութեան և տպագրութեան ամեն իրաւունքներն, ուստի և այս գրքոյկը, որ մինչև ցարդ 21Բդ. տպագրութեան հասած է, յայտմ հետէ Միացեալ Ընկերութեան կոչմանէ պիտի արտադրուի։

Կը խնդրեմք, Տէր Խմբագրապետ, որ հաճիք հրապարակաւ յայտնել յանուն Հայոց Միացեալ Ընկերութեանց մեր խորին շնորհակալիքն։

17 փետր. 1882

* * *

Ի ԳԱՐԱՄԱՆԵԱՑ

Դ.

Անգրժելի ուխտ մը. —Ցուրտ սառոկոմիան է նիյտ. —Ցուրտէն զգածեալ. —Վարժապետների վիճակը մեր մէջ. —Տխմարութիւն մը «Զայն բազմաց Զայն Աստուծոյ». —Սա Աւետ. ընդ. միութիւն. —Որբասիրաց ընկերութիւն. —Յայտարարութիւն և դեկուցմունք։

Այս անգամ ուխտ ըրած եմ դէպ-ի բառը բնաւ բերանս չառնել, ինչու որ ամեն անգամ որ կը լիշեմ ցաւալի յիշատակներով կը լեցնան սիրտս և արդէն այնքան անգամ յեղ-յեղեալ է որ իւր կարեւորութիւնն կորուսած և իրր չպէտ բարձի թողի եղած է։ Մեր տերպապաներն, չօրպաճիներն և թաղական աղաներն Ազգ. Պատրիարքարանի պէս է-էլ-է-ի Խրլրներ-վ կ'զբաղին։ Ահա բարեկենդան եկաւ ինչ տեսակ խայտառակութիւններ ընելու և ինչ օրհներ հանելու է, ասոնք ամենն ալ խնդիրներ հէմ դէհէր խնդիրներ են։ Մանդումէ ընդ որում նէնէ էնրգ երիտասարդը բան գործ չունին նէ թող երկան ալէլուիաներով դ-ֆրլաներ թող ընեն. իրենց դ-ֆրլաներն, ասքերնուն փոշին չարժող ցած, անարգ, վատ և մարդկութեան անարգանք եղող հրէշների բերանը խաղալիք կ'ըլլայ։ Եւ հազար անգամ Վասակներէ, Ցուդաներէ և Կիրակոսներէ աւելի ժպիրհ և անկիրթներու ճիզվիթ ձեռնարկութեանց ենթակայ կ'ըլլան։

Քանի մը տարի առաջ լրագրաց մէջ կարդացի որ բժիշկք նոր դրութեամբ և գիւտով մը մարդուս արեան պակասն կը լնուն եղեր, մեր բ-ր-ի-մ ճիզվիթների սրտին ալ չե՞նք կրնար տարդեօք քիչ մը մարդկութիւն և վեհանձնութիւն և քրիստոնէութիւն հաղորդել։ Բայց մոռցայ թէ ո՞ւր և ի՞նչպէս ազգի մը մէջ եմ ուր կեղծաւորութիւնն քրիստոնէութեան, շողոքորթութիւնը վեհանձնութեան և սուակը, այո՛, աչքերն շլացնող դեղին ոսկիներն մարդկութեան տեղ կ'անցնին կոր։ Քանի որ փայլուն ոսկիներէ, կեղծաւորութենէ զուրկ ենք, չունինք նաեւ շո . . . ղ . . . քոր . . . թութիւն (յեղուս ալ չդտնար կոր) էնէ էնրգ և կամ ինչպէս կ'ասուանէ մեր յարկի . . . ներէն մին եայլն կայլն ենք։

—

Երեք շաբաթէ ի վեր ցուրտն վերջին աստիճան ասստկացած է. ահա հիմա երբ լոպէ մը կանգ առի թէ որ նիւթին, անցնիմ գրչիս բերանը եղող մելանը սառեցաւ։ Կը լսուի որ մարդ մը սառած է ասկէ երկու ժամ հեռի գիւղ մը երթալու ատեն։ Նաեւ երկու հատ բանտարկի որ մեր չօրպաճիներուն պէս խելքերնուն խորանարդը պակաս է եղեր, որսորդութեան կ'երթան և վէմի մը ծակն մտնելով գուռը կը հիւսեն և ներսը ածուխ կը վառեն. ածխային կաղն զանոնք կը թմբրեցընէ, մին զինքը դուրս կը նետէ ձիւնին վրայ։ Իսկ կրակը միւսին թափանցելով վրան գտնուած վառօդն կը բռնկեցնէ և կը սատակի չարաչար։ Ձիւնին վրայ նետուողն ալ անոյշ է եղեր։ —Ա՛հ չօրպաճիք, ինչպէս կ'զմայլիմ խելուքնուդ։

Ցրտոյն սատկութենէն ազդասէր և հայրենասէր սրտերի եռանդն ալ սառեցաւ...։ Անցեալ տարի այս օրերս էր, ա՛ռ հա՛ քեզի շատ մը ղայրէր, Խոհէ և հերարէր, ամբողջ քաղաքիս ամբողջ Հայոց երկան երկան երկու վարժապետներ բերել տուաւ (մին ալ Ցոյն ազնուականներէն Բէթրա քի էֆէնտիի էճպարով). Էյ աղաներ էֆէնտիներ, ինչո՞ւ համար պարտաւեցաք, հը՛, վարժապետը չաշխատեցո՞ւ, անձնուիրութիւն չբրա՞ւ, հը՛։ Ըսեմ քեզ պատճառը, ընթերցող, վարժապետը տամայի, թավլուլի, խաղի թուղթի, տոմինոյի դաս չտուաւ, ձեզի մասնաներ չկարդաց, անոր համար... եռանդնիդ չմնաց։ Ի՞նչ կը լսուսացուի այնպիսի ժողովրդէ մը որ եռանդ կոչուած առժամանակեայ և վայրկենական մի ազդեցութենէ կախեալ է նորա գոյութիւնը։ Մեր մէջ ԱՄԵՆ ԲԱՆ ԲՈՊԷԱԿԱՆ է։

—

«Եթէ իրօք և անկեղծ է Ձեր փափաքը՝ կը գուշեմ Դերվիշեանի հետ, ազգի, ժողովրդեան և դպրոցի յառաջադիմութեան մասին հետեւեցէք քաղաքակրթեալ ազգաց օրինակին, կամ ձեր մեծամեծներն, աղաներն և հարուստներն վարժապետ ըրէք եթէ ձեր վարժապետները մեծ ու հարուստ չէք կրնար։ կամ չէք ուզեր գէթ դ՛ասնոցէ։ Ի՞նչ, դեռ պնդող պիտի գտնուի՞թէ վարժապետութիւնը մեր մէջ անարգուած չէ։ Կրկին ատոր հակառակը հաստատող ապացոյցեր նոյն իսկ ինձ է պատահած։

Երբ ինձ տեղւոյս Աւետարանական վարժարանի դասատուութեան պաշտօնը յանձնուեցաւ պատուելի միսիոնարներէ, Նիյատ.ի չօրպաճիները պաշտօն կ'ստանային զիս դատելու և իմ վարժապետական արժանաւորութեանս չափին համեմատ զիս յանձնարարել բարեհաճելու. բայց երբ զիս իր քմաց հաճեմատ չէր գտներ, երբ կը տեսնէր որ ես իրեն հանրածանօթ ուսումնական, հանճարեղ, վարպետորդի և այլն աղաներն չեմ ճանչնար և չեմ գիտեր ինչ փայլուն և խելքէ դուրս ածականներ չէի տար, այդ չօրպաճի աղաների խմբակը իր բարձրութենէն պատգամ կ'ուղարկեր, շանթեր կ'արձակէր, հազար ու մէկ հակաքրիստոնէական ձեւերով, պիչիմներով թէ միսիոնարներն և թէ տեղացիները կը գրգռէր «միֆոխա տիր, ա՛ճանըմ, եօլ վերին կիթսին, պիր չէյ պիլմեզ, թէրք էտին, պրագըն» և այլն խօսքերով փողը կը պատռէր. ո՞վ է ընթերցող, մեր մէջ ժողովրդեան վարժապետին ճակատագիրը վճռողը կամ զայն դատողը։ Ժողովո՞ւրդը, բայց այդ խեղճը կարգալ չգիտեր. աղա, էֆէնտիները, բայց հասարակ ժողովուրդն հարց է ասոնց քով և սոքա ուսմամբ և դաստիարակութեամբ ժողովուրդէն տարբերութիւն մը չունին։ Որո՞ւ կը լսցնես ընիկ և համարիւն դարձակցութիւնն եթէ քիչ մը խմբաբանէր զիս, մինչեւ ցայժմ Պղուսանի իշխանութեանը կը յանձնէր և Եղիսեան դաշտին ճամբան կը գոցէր. —բայց մարդս աղատ է, չկրնար բռնաբարուիլ նորա ազատութիւնը, թող իշնեն բռնաւորք իրենց բռնաւորական դահէն և մտնեն ի տաճարն խոնարհութեան և արդարութեան և հոգիներուն փրկութեան գործքովը զբաղին, եթէ իրօք քրիստոնեայներ և բանին կատարողներ են։ Այո՛, խեղճ և անօգնական կը կարծուիմ, բայց ճշմարտութիւնն ամեն ատեն երեւան կ'ելնէ թէ և նորա լուսոյն դէմ հազար անգամ սեւ վարագոյրներ բռնեն։ Նա լիժերու և քարերի վրայ կը գնայ և առ ոտն կը կոխէ զառիւծն և զվիշապն։ Ես ինձ համար չեմ ըսեր քանզի վհատութիւն և երկչոտութիւն բնաւ ինձ ընկերացած չեն, բայց անզօրներն և տկարներն ի՞նչ պիտի ըլլան, խորհէ կ'աղաչեմ ընթերցող։

—

Մեր մէջ բանն ի՞նչպէս է գիտես, ընթերցող, բաւական է որ մէկը քանի մը ոսկի ունենայ և քիչ մ'ալ արապի, ֆարսի, գաղղիերէն գիտնայ և ճռճռայ, նա իսկոյն ոչ միայն ուսումնական կը դառնայ այլ թաղ. խորհրդոյ և հոգաբարձուաց անդամ կըլլայ և հարիւրաւոր ձեռքեր այն աղան և էֆէնտին կընտրեն. իսկ ժողովրդեան ընտրած այս չօրպաճիներն խեղճ վարժապետին՝ որ անշուշտ իրմէ լաւ գիտէ իւր արհեստը խնամակալ, տեսուչ և գլխաւոր դէր։ Բայց ինչ ընենք մօտան, ժամանակը և ինթերէսոն այդ կը պահանջէ եղեր միթէ պէտք չէ հարուածել մօտան և առնչութիւններն երբ նա խաբեբայութեան կը ծառայէ և ժողովուրդը ագիտաբար ուրախ է որ կը խաբուի։ Ահա սխմարը ասոր «Զայն բաղմայ ձայն Աստուծոյ» կըսեն։ —Ապացոյց, ան ալ ուրիշ ատեն մը։

—

Առ Աւետ. եկեղեցիս Թուրքիոյ ուղղեալ շրջաբերական մը որ Դիւտակի արժանապատիւ դիտող և խմբագրող Պատ. Սիմոն Իւթիւճեանի և Պատ. Աւետիս Աստուրեանի միջոցաւ հրատարակեցաւ մոռցուած է Անթափու ընդհանուր միութեան հանուելիք 8–10 խնդրոց կարգն անցնելու վարժապետներու խնդիրն։ —Ուստի խոնարհաբար հոն ժողովուելիք պատուելիներու քարոզիչներու, բրօֆէսորներու և վարժապետներու ուշադրութեան կը յանձնեմ այս կենսական և ազգօգուտ խնդիրն։

—

«Ողբասիրաց» անուամբ ընկերութիւն մը կազմուած է. ինչպէս անուանէն կերեւայ որբերի և աղքատների պիտի օգնէ այս ընկերութիւնն, այժմ 70 ոսկւոյ չափ ունի եղեր բայց կը գանգատի թէ ժողովուրդն ոտակ չտար կոր։ Ըստ մեզ անհիմն է, քանզի երբեմն կամ առհասարակ քանի մը վարպետորդիկ՝ ժողովրդի ոտակը անուշ և քմաց հաճելի լինելն փորձելով, ժողովրդի վստահութիւնն կորուսին։ Քանի որ վստահ չէ չկրնար ոտակ տալ նա. ուստի աս ոսկիներն թող իր նպատակին գործածեն և ժողովուրդը ան ատեն ոտակ կուտայ երբ ապահովի։ Ճիշտ աս խորհուրդն ու խրատը կուտամք Բողոք. Հայ երիտասարդաց ընկերութեան որ դործէ և վստահութիւն վասակի որով աւելի օգտակար կըլլայ։—Ապացոյց մեր ըսածներուն լուսահոգի 25 լիրան և այլ հանգուցեալ դեղին դէմքով հիւանդ լիրաներն որք առանց հոգեհանգստեան յանդարձ կեանս վերափոխեցան. որում վայելէ հանգիստ և անդորրութիւն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

—

Կը խնդրեմք որ Լուսաւորչական և Բողոքական ազգայինք չվիրաւորին մեր բառերէն. անձնուորութեան հետ գործ չունիմ քաւ լիցի այլ գործոց և դրութեանց և պակասութեանց դէմ, բայց սա ալ յայտ է որ խթանի դէմ աքացողներ պակաս չեն, մանաւանդ մեր բիացային ամեն քարի տակէն կելնեն, ինձ դէմ բոլորովին և բնաւին անկարեւոր և անօգուտ ընդվզրաբանութեանց տեղի պիտի տայ անշուշտ. մենք այժմէն կը յայտարարենք որ և կը հրաւիրենք զայնս տասնապատիկ աւելցնել իրենց զրպարտութիւններն և խօսքերն արդէն անոնք ամենն ալ պատասխանուած են։

—

Կը յայտարարեմ նաև ի լուր աշխարհի և ողջախոհ անձանց որ Թիւզանդեան պնակալեզ և չոզոմաբաներու կարգէն չեմ. կը սիրեմ զԱզգն և ժողովուրդն, և ճակատաբաց կը պարծիմ որ երակներիս մէջ ցածազգի ճիղվիթի արիւն մը չէ, այլ անձնուէր Հայկազանց արիւնն է։ Ուր որ ըլլամ, ինչ որ լինիմ, միշտ ի փառս և ի պարծանս ազգին և հայրենեաց, կը խոստովանիմ որ ճշմարիտ Հայ–Աւետարանական մը ճշմարիտ վարժապետ մը և ճշմարիտ ազգասէր մ'եմ, ոչ միայն ի տեսականին այլ և ի գործնականին։

Վ. Ցովհաննէս Ցակոբեան

1/13 փետր 1882
Նիյատ

ԽԱՐԻՃԻՅԼ

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՍՈՒ
ՎԷ
Մ. ՊՐԱՏԼՕ

Լէնտրա, 18 փետր.

Մ. Լապուշէր տիւնքի իճթիմատա Մ. Պրատլօնուն մէճլիսի մէպուսան ազասը սիլքինէ գապուլ օրունմամասը մէսէլէսի հազրընտա քէնտի սիւալինի իբատ իյլէտի, միւմիլէ.յհ «Նորթամբէն մէպուսու, մէճլիսի մէպուսանքն միւզաքէրաթքնա իշթիրաք իտէպիլմէք իչին լազրմէտէն օրան եէմինին իֆասքնատան մէնն օրունուզու կիւն, մագամը միւնհալ նէչը օրունմամք՝ մը տբը» տէյու պէեանը էֆքեար իյլէմիշ տիր։

Մ. Լապուշէր տահա մինպարատան էնիպ եէրինէ օթուրմատան, Վէրվիքչայր մէպուսու, վէ քիլիսէ տաէթլէրի տիւշմէնլէրինին եօրուլմազ խասիմի պուլունան Մ. Նիուտիկէ.յի այնի մէսէլէ իւզէրինէ աթիսէքի սիւալը տէրմէեան իյլէմիշ տիր, «Մ. Պրատլօնուն կէչէն իճթիմատա հազրը պուլունմասընք մուզաեիրի ահ.քեամը գանուն հիւքմ ու նէչը իթմիշ օրան մահ.քէմէնին սոն գարարը, վէ բարլամէնթօնուն տիրէն գուրա վասրթասը.յլա պէեան իյլէտիկի էֆքեար իլէ Մ. Պրատլօ մէճլիսի մէպուսանտա գուուտա զայրը շայեան պիր հալէ իլդա օրմամշ մը՝ տբը։»

Միւտտիի ումմի սրը Հէնրի ճէ.յմը հիւքիմէթին տտիրեէ միւշավիրլէրինտէն պուլունմասը հասէպիյլէ, Մ. Լապուշէր սիւալինը քէնտիսինէ խթթապ իյլէմիշ օրտուղուն, ճէվապէն բարլամէնթօտա վուգուտ կէլէն խուտուտաթրն, Մ. Պրատլօնուն մէէմուրիեէթինին իպթալ, վէ մագամինը միւնհալ նէչը օրունմասը.յլա հիչպիր միւնասիպէթի օրմատըղընքպէեան իյլէմիշտիր։ Միւմիլէ.յհ, քէնտինին սոնրատան մէճլիսի մէպուսանքն գապուլինէ թագտիմ օրունապիլէճէք պիր գարարքն զուհուրինի միւնպիս օրապիլէսի իհթիմալէէն պուլունան պիր մէսէլէէ թագունմագտան իճթիհատ իյլէմիշ օրտուղունու, վէ ֆագաթ վուգու պուլան իբի սիւալարա ճէվապէն քէնտի էֆքեարընճա Մ. Պրատլօնուն մագամքնքն օլ վագըթա գանուլիթէ վարժապետութիւնը մեր մէջ անարգուած չէ։ Կրկին ատոր հակառակը հաստատող ապացոյցեր նոյն իսկ ինձ է պատահած։

Երբ ինձ տեղւոյս Աւետարանական վարժարանի դասատուութեան պաշտօնը յանձնուեցաւ պատուելի միսիոնարներէ, Նիյատ.ի չօրպաճիները պաշտօն կ'ստանային զիս դատելու և իմ վարժապետական արժանաւորութեանս չափին համեմատ զիս յանձնարարել բարեհաճելու. բայց երբ զիս իր քմաց հաճեմատ չէր գտներ, երբ կը տեսնէր որ ես իրեն հանրածանօթ ուսումնական, հանճարեղ, վարպետորդի և այլն աղաներն չեմ ճանչնար և չեմ գիտեր ինչ փայլուն և խելքէ դուրս ածականներ չէի տար, այդ չօրպաճի աղաների խմբակը իր բարձրութենէն պատգամ կ'ուղարկեր, շանթեր կ'արձակէր, հազար ու մէկ հակաքրիստոնէական ձեւերով, պիչիմներով թէ միսիոնարներն և թէ տեղացիները կը գրգռէր «միֆոխա տիր, ա՛ճանըմ, եօլ վերին կիթսին, պիր չէյ պիլմեզ, թէրք էտին, պրագըն» և այլն խօսքերով փողը կը պատռէր. ո՞վ է ընթերցող, մեր մէջ ժողովրդեան վարժապետին ճակատագիրը վճռողը կամ զայն դատողը։ Ժողովո՞ւրդը, բայց այդ խեղճը կարգալ չգիտեր. աղա, էֆէնտիները, բայց հասարակ ժողովուրդն հարց է ասոնց քով և սոքա ուսմամբ և դաստիարակութեամբ ժողովուրդէն տարբերութիւն մը չունին։ Որո՞ւ կը լսցնես ընիկ և համարիւն դարձակցութիւնն եթէ քիչ մը խմբաբանէր զիս, մինչեւ ցայժմ Պղուսանի իշխանութեանը կը յանձնէր և Եղիսեան դաշտին ճամբան կը գոցէր. —բայց մարդս աղատ է, չկրնար բռնաբարուիլ նորա ազատութիւնը, թող իշնեն բռնաւորք իրենց բռնաւորական դահէն և մտնեն ի տաճարն խոնարհութեան և արդարութեան և հոգիներուն փրկութեան գործքովը զբաղին, եթէ իրօք քրիստոնեայներ և բանին կատարողներ են։ Այո՛, խեղճ և անօգնական կը կարծուիմ, բայց ճշմարտութիւնն ամեն ատեն երեւան կ'ելնէ թէ և նորա լուսոյն դէմ հազար անգամ սեւ վարագոյրներ բռնեն։ Նա լիժերու և քարերի վրայ կը գնայ և առ ոտն կը կոխէ զառիւծն և զվիշապն։ Ես ինձ համար չեմ ըսեր քանզի վհատութիւն և երկչոտութիւն բնաւ ինձ ընկերացած չեն, բայց անզօրներն և տկարներն ի՞նչ պիտի ըլլան, խորհէ կ'աղաչեմ ընթերցող։

—

Մեր մէջ բանն ի՞նչպէս է գիտես, ընթերցող, բաւական է որ մէկը քանի մը ոսկի ունենայ և քիչ մ'ալ արապի, ֆարսի, գաղղիերէն գիտնայ և ճռճռայ, նա իսկոյն ոչ միայն ուսումնական կը դառնայ այլ թաղ. խորհրդոյ և հոգաբարձուաց անդամ կըլլայ և հարիւրաւոր ձեռքեր այն աղան և էֆէնտին կընտրեն. իսկ ժողովրդեան ընտրած այս չօրպաճիներն խեղճ վարժապետին՝ որ անշուշտ իրմէ լաւ գիտէ իւր արհեստը խնամակալ, տեսուչ և գլխաւոր դէր։ Բայց ինչ ընենք մօտան, ժամանակը և ինթերէսոն այդ կը պահանջէ եղեր միթէ պէտք չէ հարուածել մօտան և առնչութիւններն երբ նա խաբեբայութեան կը ծառայէ և ժողովուրդը ագիտաբար ուրախ է որ կը խաբուի։ Ահա սխմարը ասոր «Զայն բաղմայ ձայն Աստուծոյ» կըսեն։ —Ապացոյց, ան ալ ուրիշ ատեն մը։

—

Առ Աւետ. եկեղեցիս Թուրքիոյ ուղղեալ շրջաբերական մը որ Դիւտակի արժանապատիւ դիտող և խմբագրող Պատ. Սիմոն Իւթիւճեանի և Պատ. Աւետիս Աստուրեանի միջոցաւ հրատարակեցաւ մոռցուած է Անթափու ընդհանուր միութեան հանուելիք 8–10 խնդրոց կարգն անցնելու վարժապետներու խնդիրն։ —Ուստի խոնարհաբար հոն ժողովուելիք պատուելիներու քարոզիչներու, բրօֆէսորներու և վարժապետներու ուշադրութեան կը յանձնեմ այս կենսական և ազգօգուտ խնդիրն։

—

«Ողբասիրաց» անուամբ ընկերութիւն մը կազմուած է. ինչպէս անուանէն կերեւայ որբերի և աղքատների պիտի օգնէ այս ընկերութիւնն, այժմ 70 ոսկւոյ չափ ունի եղեր բայց կը գանգատի թէ ժողովուրդն ոտակ չտար կոր։ Ըստ մեզ անհիմն է, քանզի երբեմն կամ առհասարակ քանի մը վարպետորդիկ՝ ժողովրդի ոտակը անուշ և քմաց հաճելի լինելն փորձելով, ժողովրդի վստահութիւնն կորուսին։ Քանի որ վստահ չէ չկրնար ոտակ տալ նա. ուստի աս ոսկիներն թող իր նպատակին գործածեն և ժողովուրդը ան ատեն ոտակ կուտայ երբ ապահովի։ Ճիշտ աս խորհուրդն ու խրատը կուտամք Բողոք. Հայ երիտասարդաց ընկերութեան որ դործէ և վստահութիւն վասակի որով աւելի օգտակար կըլլայ։—Ապացոյց մեր ըսածներուն լուսահոգի 25 լիրան և այլ հանգուցեալ դեղին դէմքով հիւանդ լիրաներն որք առանց հոգեհանգստեան յանդարձ կեանս վերափոխեցան. որում վայելէ հանգիստ և անդորրութիւն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

—

Կը խնդրեմք որ Լուսաւորչական և Բողոքական ազգայինք չվիրաւորին մեր բառերէն. անձնուորութեան հետ գործ չունիմ քաւ լիցի այլ գործոց և դրութեանց և պակասութեանց դէմ, բայց սա ալ յայտ է որ խթանի դէմ աքացողներ պակաս չեն, մանաւանդ մեր բիացային ամեն քարի տակէն կելնեն, ինձ դէմ բոլորովին և բնաւին անկարեւոր և անօգուտ ընդվզրաբանութեանց տեղի պիտի տայ անշուշտ. մենք այժմէն կը յայտարարենք որ և կը հրաւիրենք զայնս տասնապատիկ աւելցնել իրենց զրպարտութիւններն և խօսքերն արդէն անոնք ամենն ալ պատասխանուած են։

—

Կը յայտարարեմ նաև ի լուր աշխարհի և ողջախոհ անձանց որ Թիւզանդեան պնակալեզ և չոզոմաբաներու կարգէն չեմ. կը սիրեմ զԱզգն և ժողովուրդն, և ճակատաբաց կը պարծիմ որ երակներիս մէջ ցածազգի ճիղվիթի արիւն մը չէ, այլ անձնուէր Հայկազանց արիւնն է։ Ուր որ ըլլամ, ինչ որ լինիմ, միշտ ի փառս և ի պարծանս ազգին և հայրենեաց, կը խոստովանիմ որ ճշմարիտ Հայ–Աւետարանական մը ճշմարիտ վարժապետ մը և ճշմարիտ ազգասէր մ'եմ, ոչ միայն ի տեսականին այլ և ի գործնականին։

Վ. Ցովհաննէս Ցակոբեան

1/13 փետր 1882
Նիյատ

---

(169)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

—Էվվէթ...—տէտի մէրգում, կէօզլէրինի գաբաեարագ։

—Իմոլ էօյլէ օլտուգտա, մատամ քի օլ պապտէ հէմէֆքեար պուլունմագտասընըզ, արթըգ պիհուտէ վագըթ զայպ իթմէքլիքտէ պիր մանէա եօգտուր...—ինկիլիզլէրին ատիքլէրի կիպի, Լէէն դէմ դէ՝ էբբ դէմ դէ՝ դէ՝ ինկիլիզլէր բէք իչլէրինի պիլէն ատամիար օլուպ, վէ էօմր ու հաեաթլարընքն գատր ու գը.յմէթինի տախի բէք ալէա թանըմագտա տբրլար...—Նէ՞ տէրսինիզ, Մ. տը Ֆիւնգալա եազբպ իճապը իգթիդասընա պագալը՞մ մը։

—Էվվէթ։

—Հէման պու կիւնտէն եազբպ պիթիրէլի՞մ։

—Էվվէթ։

—Մէրգումա, տէֆթէրլէրի պէրապէր ալարագ Փարիսէ կէլէսինիզ տէյի եազալը՞մ մը։

—Էվվէթ։

—Էօյլէ իսէ, հէման գալէմի էլիմէ ալարագ, սիզէ եազըճըլըգ իթմէքլիկէ պաշլաեաերմ, էօյլէ՞ մի։

Ըզ պիր թապագա մէքթուպ քեաղըտը ալըպ, վէ շու աթիսէքի մէքթուպու եազմըշ օլտուզունտան, իմշաճա եանըշլարընը թասհիհ իտէրէք պէեան իսէլիմ։

«Ագիզիմ մէնսիէօ տը Ֆիւնգալ։

«Միւմքին մէրթէպէ չաբուք սուբէթատ օլտուզու հալտէ, Տէրէյն վէ գումբանեասը նամընա օլան տէֆթէրլէրի պիրլիքտէ ալարագ Փարիսէ կէլէսինիզ։—Գու տավէթատէն մագսատ նէ օլտուզունու կէլտիկինիզտէ անլարսընըզ։ Իշին հագզը հալինէ տայիր թէքմիլ մանլիմաթ ալընմագլըգ իգթիդա իմմէքտէ տիր։

«Հագզը ալինիզտէ հիւրմէթ ուրիայէթի քեամիլ իւզրէ պուլունմագտա օլուպ, վէ եաղը եաղմագլըգա միւգթէտիր պիր հալտէ պուլունմասան Մ. Մարսիալ թարաֆընան պիլ վէ քեալէ իմզալասան

«ՐՕԶ ՊՕՆՇԱՆ»

Մէրգումէ մէզքիւր մէքթուպու եիւքսէք սէս իլէ օգուտու։

—Նէ՞ ատրսինիզ, պէեէնտինի՞զ մի, —տէյի սիւալ իթտի մէրգումէ։

Մ. Մարսիալը կէօզլէրի, էվվէթ, իշարէթինի վէրտիլէր։

—Տիմէք տիր քի, հէման բօսթատա կէմնատէրէպիլիրիմ, էօյլէ տէյի՞լ մի։

Ըզ մէզքիւր մէքթուպու պիր զարֆ իչինէ լէֆֆ իլէ, իւզէրինի եազաք, վէ խրամէթքարա վիրէրէք բօսթատա կէմնատրամ։

—Օհ՛, —տէտի մէրգումէ. քէնտու քէնտույէ սէօյլէեէրէք, վէ պիր ֆիւթուհաթ իճրա իթմիշտիրճէսինէ սէվինիպ մէճբուն օլարագ, —արթըգ շիմտիտէն սոնրա, պուրասը քեամիլէն պէնիմ հիւքմիւմ թահթընտա պուլունճագ տբը...պէնտէն պաշգա քիմսէնին նուֆուզու թէէսսիրի պուլունմամտեաճագ տբը...—Էլպէթ՛տէ պէնտէ պուպուրէթատէն խթիֆատէ իտէճէ՛կիմ տիր...—Աշդ ու սէվտա պապընտա եէքթա պուլունան Ռէնէ Մաթիֆէ, շիմտի պունու իշիտիպ վագըֆ օլտուգտա, զիատէսիյլէ մէճմուն օլաճագ տբը։

84

Հէման օլ կիւն ագշամ օլտուգտա, Էէօքօլ տօղրու կիտիպ քէնտի պիրատէրի ժօրժա, բէտէրի խանէսինտէ վուգուտա կէլէն քէ.յֆիեէթի նօգթատը նօգթասընանտագ իյլէտի։

Մէրգում ժօրժ, —նասըլ.քի զաթէնմամիշ տուր, —քէնտիսի տախի, Ըզ Պօնշանը, քէ.յֆիտիրին եանընտա եէրլէշիպ գամագտա օլմասընը պիր մուսիպէթ տատ իթմէքտէ օլտուզունտան,

—Մէրգումէ միսկին զարը, բէտէրիմ իւզէրինէ, պիր հիւքմիթամ իշլէթմէքտէ տիր։—Վէ հալիլէտէ իսթէտիկինի հէմ եաբմագտա տբը, վէ հէմտէ եաբաճագ տբը։—պէրէ.էթ վերսին քի հէմշիրէմ իլէ էնիշտէմ, աղ պիր կիւնտէն ավտէթ իտիպ Փարիսատէ պուլունաճագտրը տբը,—տէ.յի պաղըրտը։

Էէօքօլ հատտէն զիատէ մահսուն վէ մուքէտտէր պիր հալտէ պուլունմագտա իտի։

Պիր կիւն էվվելինտէն ֆիքրինտէ գուրմագտա օլտուղու խէեալաթ պինալարը մահվ օլուպ պիթմիշ իտիլէր։—Մէրգում թէքրարէն, էմրի իտարէ իւզրէ օլարագ կէչինմէքլիկէ, վէ մէքթէպճէ էօմրիւնէ տէվամ իթմէքլիկէ մէճպուր օլմագտա, վէ պինապէրին, մահ պէ մահ ալաճաղը ճիւզի պիր խարճ.լըգ, պիր հուտուտ իչինտէ պուլունմագտա իտի։

Մէրգում նէ եաբաճաղընը շաշըրմագտա իտի, չիւնքի, քէսէսի պօշ օլտուղու հալտէ, Լիօնէլ Վարթըն կիպի սահիպ սէրվէթ պիր տէլիգանլը իլէ իսէ, ուզ սըզ կէօրիւշերէք ահպապլըգ իթմէքտէ օլտուղունտան, թապիթիյլէ, եէրինէ կէօրէ, քէնտիսինին տախի, ճէօմերտճէ բարարտը սարֆ իթմէքլիկի իգթիդա իյլէմէքտէ իտի։—Վէ Մարիյէտէ վագըթ վագըթ չիչէքլեր հէտիյէ իթմէք իչին, քէզալիք բարտալաղըմ իտի։—Վէ քէզալիք Սէնթ–Ռէէն քէօշկիւնէ կիտիպ կէլմէք իչին էլղէմ օլան բարտալարը տախի տիւշիւնմէքտէ իտի։—պու վէ պունդարա էմմալ մէսարիֆլէր, հէր նէ գատար հատտի զաթլէրինտէ էհէմմիյէթսիզ շէյլեր իսէլէր տէ, ըզաղմէտէն պուլունմագտա իտիլէր։ Հալպուքի մէրգումունն թախսիսատը խարիճնտէ իտիլէր...։

Իմտի, մէրգում նէ՞ եաբմալը իտի, պօ՞րճմու իթմէլի իտի։

Վագտա, էօյլէ եաբմալըզը տախի պիր արալըգ տիւշիւնտիւ իսէ, անինտէ իսքեաթ օլտուրի, մէզքիւր տիւշիւնճէսի տախի վահի տիր, օլ պապտէ տէ պիր իւմիտ եօգ տուր, չիւնքի հէնուզ սինին միւսաիտ օլմատըղընտան, էն զիեատէ ֆահիշ ֆայիզ իլէ բարա վիրէնէր տախի, բարա վիրմէեճէքլէր տիր։

Հալպուքի, մէրգում, ֆէրտասը կիւնիւ ագշամ իչին, Լիօնէլ թարաֆընտան զուհուրա կէլէն տավէթի գապուլ պիրլէ, կիտիպ հազրը պուլունմագլըգա զաթէն գարար վիրմիշ օլտուղունտան, գարտաշընտան էլի ուրա էօտուճ ալմագլըգա գարար վիրտի, վէ գարգաշը տախի թէքլիֆինի ըէտտա իթմէտի։

Մէրգում քէնտի օտասընա տէօնտուքտէ, ագշամնէրն պիր մէքթուպ պատը։

Մէզքիւր մէքթուպտա, եալընըզ շու աթիսէքի լուզէթլէր եազըմըշ իտիլէր։

«Էկէր եարընէ կէտ, Լիմոր ուքաղընտա վէքէ իտնէեէ կէտէճէ՛ էրբ իսնէնէ, ուքէն օնուն օյնամասընընը։»

Մէզքիւր մէքթուպտա իմզա եօգ իտի, —վէ եազըսը տախի, քիմին օլտուղու անլաշըլմամագ նէյեէթիյլէ թէպտիլ իտիլէրէք եազըմըշ իտի։

Պու ճիւմլէ իլէ տախի, մէրգում անինտէ, մէզքիւր եազընին քիմին օլմասընը շիւբհէ իտէրէք։

ԻԼԱՆԱԹ

—

Կիւմիւշ Հաճի քէօյիւ մատէնի հասելաթքնտան եիկիրմի տէօրթ պին քիւռուր տիրհէմ սիմր խարիսին պիլ միւզախտէ ֆիրուխթի մուգարբէր օլտուղունտան, վէ շէհրի շուպաթը բուսմինին եիկիրմի պէշինճի կիւնիւ սաաթ տօղուզտա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկնտէն, մէզքիւր սիմին իշթիրասընա թալիպ օլանլարքն եէմր մէզքիւրէ տէկին, մալիեէ խազինէսինտէ օրման վէ մատէն մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։

Շուպաթ 18—97 4—1

—

Գոսօվա վիլաեէթի տախիլինտէ, Իւսքիւպ սանճաղընա թապի, էշթէպ գազասընտա արտպա եօլու իլէ Բէօրրիւլիւ չըմէնտֆէր սթասիօնունա տօղուզ սաաթ մէսաֆէսի օլան Պիլէշինճէ գարիեէսինտէ քեսային քիւքիւրի մատէնի հասքաթքնտան թէնէ քէլէր տէրուինինտէ մոհֆուզ, օն ալթը պին գըյեէ խալիս քիւքիւրտ իլէ, սէքիզ եիւզ էլլի պին գըյեէ քիւքիւրտ ճէվհէրի մահէլլինտէ պիլ վէզն թէսլիմ օլունմազ, վէ տօղուան եէտի սէսսէսի շուպաթքն նիհահէթինէ տէկին եանի եիկիրմի սէքիզ կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլմէք շարթը վէ չէրայիթի սաեիրէ իլէ, զուհուր իտէճէք թալիպինէ ֆիրուխի օլունաճաղընտան, մէզքիւր քիւքիւրտ. էրին իշթիրասընա թալիպ օլանլարքն, օրման վէ մատէն մէճլիսինէ վէ մահէլլինտէ մէրքէզի վիլաեէթէ նէ միւրաճաաթի էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

2 շուպաթ 97 **4—4

—

Այտըն վիլաեէթի տախիլինտէ Դօճէթին գազասընտա քեսային գըյրազ վէ սէնքի առեսպ թաշլարքնը սէօրմ սէնէ միւտատի էյմալ վէ սաապէթ իթմէք, վէ սէնէվիսինէ իսապէթ իտէն միղտարը օն իքի թագսիթտէ թէքսիեէ գէլընմազ իւզրէ, իքի պին գըրգ լիրաեա մահէլլինտէ թալէպի զուհուր իթմիշ, վէ տօղուան եէտի սէնէսի շուպաթքընն երիկիրմի իքինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէրէք, երիկիրմի պէշինճի կիւնիւ իհալէ գըլընմասը մուգարրեր պուլունմուշ օլտուղունտան մէզքիւր թաշլարա պէտէլի մէզքիւրտան զիեատէեէ թալիպ օլանլարքն մալիեէ խազինէի ճէլիլէսինտէ Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ, վէ թաշրատա մէրքէզի վիլաեէթէ նէ միւրաճաաթի էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

9 շուպաթ 97

—

ՊՈՒՐՍԱՏԱ ՍԼՏՏ-ՊԱՇԸՆՏԱ

ԼՕԳԱՆԹԱՑԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԻ ՕՍՄԱՆԻ

Պրուսատա Սէատ-Պաշընտա վադը Ֆընտը Պոդոս վէ չէրիքի Մկրտիչ Մուրատեան էֆէնտիլէր պիր միւքէմմէլ լօքանթա քիւշատ իթմիշ օլուպ, կէրէք եէմէք, կէրէք եաթաղ, վէ կէրէք էվվազիմաթը սայրէ տէ քէմալի տիզդաթ վէ դայրէթի իճրա օլունարագ, թէշրիֆէ բաղպէթի պուեուրան զէվաթքն հէր վէճհ իլէ հաշնուա վէ մէճմուն գալմալարընա չարշրլաճաղը կիպի, ֆիեաթընճա տախի միւմքին օլտուղու մէրթէպէ էհվէնիյէթի կէօսթէրիլէճէկի, էհալիսին մալիւմաթը օրմագ իւզրէ իլան օլունուր։

—

Էսրաբը Փարիսէն վէ Թուճատան Դրպլարատան, Դալաթադբլար պաշը իարիճինտէ, Էմիրնէլի Դէորդ ազանքն թիւթիւնճիւ տիւքքեանընտա տախի սաթքլմագտատը։

—

ՊԻՊԼԷՐՕՆ ԲՕՊԷՐԹ

ԵՐԱԽԱՆԵՐԸԲԼԷՐԵՔ- ՁՅՈԳՆԵՅՆԵՐ

Աշխարհիս բոլոր ծագը կական ազատ մեաներ վկայած են, որ Պիպլերօն Բօպէրթի հնարումն է ի վեր, պզտիկ տըղայոց մէջ մանն 15 առ հարիւր նուազած է։

Վարչարար-Ընկեր։

Ոսկիէ, պատուոյ և մեծարժանաւորութեան պատուոյ շաններ շնորհուած են սոյն գլուխին։

Ընդհանուր վաճառատեղին է Պ. Զէրմաթի և Յայեէսի մթեանցն թիւ 6 և 7, Ատա-խան Դալաթիա։

—

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ՀԻՐԵԱՑԷՍԻ

Լիսանը Թիւրքի վէ հրուֆաթը էրմէնի իլէ միւթէվէֆա Վարդան պէյին սօն էսէրի պէրկիւղիտէսի օլուպ, Միհրան Ս. Քիթապճեանընն հիմէմաթ ու մէսարիֆաթըյլա թապ իտիմիշ օլան վէ իքի ճիլտտէն իպարէթ պուլունան Օսմանլը-Բուս սօն մուհարէպէսինին հիքեաեէյի մէշհուրէսի պուտէֆա աղ գալմըշ օլտուղունտան, կէրէք ղաղէթամզ մաթպասընտա սահիպի թարաֆընտան, վէ կէրէք Իսթանպօլտա Զիլինկիրլէր ճատտէսինտէ Ղուկասեան, վէ էմին էօնիւնտէ Սիմոն Փափազեան էֆէնտիլէրին քիւթիւպխանէլէրինտէ սաթըլմագտա տը։

—

ՇԻՖԱ ԵԼԱՔՏԱ

ՇԻՖԱ ՍՕՆ ՊԱՀԱՐՏԱ

ՇԻՖԱ ԻԼԻՔ ՅԱՀԱՐՏԱ

WILHELM'S

ՎԻԼՀԷԼՄ

Ա՛Ռ Բ՛Ռ Բ՛Ռ Բ՛Ռ

ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՅԻՃԻ ԶԱՑ

ՖՐԱՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ

ԹԷՐԹԻՊԻ

Նայն Բիրլինտէ եէղաճը պաշը

Մէզքիւր Զայ, Նիքրիս իսէթինէ, օյնագ եէրլէրի սըզրլարընա, չօճուգլարընն տիզլէրճէ վէ աեագլարճա զայիֆիլքլէրինէ, էսկի սանճըլարա, տայիմա թէշէնիշ իթմէքտէ օլան եարալարա, գէզըլ, գէզամրգ, վէ չիչէք նէվինտէն օլան, վէ ֆամիլեատան ալընմըշ պուլունան խասթալըգլարա, վէ եիւզտէ վէ վիճուտտա հասրլ օլան սիվիլճիք, չիպան, վէ թէմրէյի նէվինտէն օլան իլէթլէրէ, ֆրէնկիյէ տայիր մարազլարա, վէ գարտճիյէր հասթալըգլարընա, մահասրլա, սարբլըզա, վէ տայիմի օլան էթ, վէ սինիր, վէ օյնագ, վէ քէմիք իլէթլէրինէ, վէ միտէ ֆէսատլըընա, վէ իտրարա տայիր իլէ թլէրէ, վէ պէլ կէվշէլիկինէ, գատընճա վէ երքէքտէ զայիֆիլքլէրէ, պօղաղ իւֆիւնէթինէ, վէ էմրազը սայիրէյէ գարշը իսթիմալ օլունուր բէք շիֆատար պիր մուալճէ օլուպ, շահանը իթիպար շէհատէթնամէլէր իլէտտէ թատիպ գէլընմըշ տը։ քի, արզու իտէն զաթլարա, մէզքիւր շէհատէթնամէլէրտէն մէճճանէն վիրիլիր։

Մէզքիւր Զայտան, հէր բաքէթտէ սէքիզէր քեաղըտ պուլունմագտա օլուպ, վէ բաքէթի գըյմէթի իսէ 2½ ֆրանգ տը։

Մէզքիւր Զայըն թագիտիրինին անլաշըլմասը իչին իւզէրինտէ պուլունան, վէ իսթիմալի ճայիզ կէօրիւլէն մէմալիքէրտէն իթա պույրուլմուշ օլան մարգարա, տիգդաթ օլունմագըզ իգթիզա իտէր։

Մէզքիւր Զայ, Իսթանպօլտա, Եէնի-ճամի ճատտէսինտէ վագը 33 վէ 35 վէ 37 նիւմէրօյար իւէ միւրագգամ Տէլլա Սիւտա էճախանէսինտէ պուլունմագտա։

—

ՖԱՑԻՏԷԼԻ ՊԻՐ ՇԷՑ

Համպուրկտա պուլունան միւսիւ Սամուէլ Հէբզէրին իգպալա տայիր օլուպ, վէ պու նիւսխէ միղտէ տէրճ իտիլէն իլանը, ղայէթլէ մի-ֆիտ պիր շէյ տիր։ Պու մաղազա, կէրէք պուրատա վէ կէրէք թաշրալարտա գազանըմըզ օլան նիւմէրօյարը պէտէլլէրինի, հէմ բէք չաբուգ սուրէթտէ, վէ հէմտէ քէմալի տիզդաթ վէ էսբար սաղլաեարագ էտա իլէմէքտէ օլտուղունտան, ղալէթամզը գրաաթ բաղպէթ իտէն զաթլարըն, պու կիւնքի տէրճ օլունան իլանա նաղար պուեուրմալարընը, բէճա իտէրիզ։

Շունու տախի իլավէթէն պէեան իտէրիզ քի, մէզքիւր իլանըն էքրամիյեէլէրի էվվէլէրինտէ, 1 բաքամլյա պաշլաեան բագամիար, էօնէրինտէ իշար օլունան էքրամլարը, գաշ պիլէթ գանանճաղընը պիլտիրմէքտէ տիրլէր։

—

ԻՆԿԻԼԻԶ ԷՃԶԱՀԱՆԷՍԻ

Ն. վէ ժ. Բանզիւք պիրատէրլէր Մէզքիւր էճզահանէ, էճզալարընընն ղայէթլէ էյլիկի վէ էճզայը քիսէվիյէսի վէ ալեա շարապարբրյա միւշէհիր օլուպ, էհալիյէ իյան իսէր քի, կէրէք ատանշգալարընա վէ կէրէք չիչէկ իլէ ֆապրիգա ֆիեաթընա Թրօատ շարապը Ֆիրուխթ իթմէքտէ տիր։

—

ԴԷԼԼՈՒԻՐՆՈՒ

Մ. Տ. Տիվալ միւթէպէր էհալիյէ իլան իտէր քի, Շարպ շարապարը շիրքէթիյէ պիր մուգավէլէ ապտ իտէրէք, ՅԷՆԷր լէլն, ֆապրիկա ֆիեաթընա Թրօատ շարապը Ֆիրուխթ իթմէքտէ տիր։

—

ԻՍԹԱՆՊՕԼ ՊՕՆ ՄԱՐՇԷՍԻ

100,000 դավմ էմթասաա միւշթէրիսէրիմիզին գօպայըզը էյլն, իլավէ էյլէտիք Թրօատ շարապը, Դալաթա ֆիեաթընա ֆիրուխթ իթմէքտէյիկ։

—

ԷԲԻՐ ԷՃԶԱՀԱՆԷՍԻ

Օկիւսթ Թիթօս սահիպի, Դալաթատա Թրամվայ ճատտէսի տէբօ վէ ֆիրուխթ օլունուր Թրօատ շարապը, ֆապրիգա ֆիեաթընա, սանտըգար վէ չիչէկ իլէ։

—

ՏՕԴԹՕՐ

ՀԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօդթէօրու միւմարիլէյհ, եուլընըզ ֆրէնկի իլէթի, վէ պէլ սօուղյուզու, վէ ումմամ ալրթք թէնասիլիյէ (Ծննդական գործարան), վէ իարար եօլարընտայիր խասթալըգլարա տիւչար օլանլարքն, էմրի թէտավիլէրինէ պագմագտա տը։

Տօդթօր ճէլալեան էֆէնտի սապգը վէճհ իւզրէ, հէր կիւն սաաթ 4տէն 10ա գատար, Պաղչէ-դարուսսունտա, Համիտիյէ թիւրպէսի սրբասընտա, Սինապեան Վիչէն էֆէնտինին Իֆի Դարուիշ թէմիլիյէ օլան 32 նիւմէրօյու էճզախանէսինտէ խասթալը գապալ իթմիկի կիպի, բազար կիւնլէրի տախի, Պէյօղլատա, Աղա ճամիսինտէ, Սագըզ-աղաճը ճատտէսինտէ, 27 նիւմէրօյու քէնտի խանէսինտէ, քէզալիք մէրիվանը գապալ էյլէմէքտէ տիր։

—

ՏՕԴԹՕՐ ՄԻՀՐԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

Տօդթօրը միւմարիլէյհ, Բարիսատէ իլմի թէպապէթի թահսիլ խաէրլէք, պու տէֆա պարաեա կէլմիշ օլտուղունտան, Պէյօղլունտա, Շիշլի սօղաղընտա, Մէճմուտիյի Հավատիս մահթպասընընն գարշուսընտան 18 նիւմէրօյու խանէտէ, հէր կիւն սապահտան սաաթ 6էտ գատար պուլունմագտա օլուպ, վէ ճիւմաա կիւնլէրի տախի, սաաթ 4էն 6էտ գատար, քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթէկիմանը, մէճճանէն թէտավի իտէճէք տիր։

Տօդթօրու միւմարիլէյհ հէր կիւն սաաթ 8տէն ապշամա գատար, Իսթանպօլ ճիվարընտա, Նիշանճրատա, Մուսալլա ճատտէսինտէ, 53 նիւմէրօյու սապգը էճզահանէի քէնտիսինէ իպամէթկահ իթթիֆաղ իտէրէք պուլունմագտա տը։ Բազար իրթէսի կիւնլէրի, մահէլլի մէզքիւրտէ, սաաթ 8էն 10ա գատար, քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն ֆուզարա խասթէկիմանը մէճճանէն պագմագտա տը։

—

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԻՍՊԷՋԱՐԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Իսթանպօլտա Պաղչէ-գարուսսունտա, Էմիտա կէօմրիւկիւ դարշուսընտա քիւշատ էյլէտիկիմիզ 43 նիւմէրօյու էճզախանէմիզ իչին քեաֆֆէյի իլաճարըմըզը էվրօպատան հէնուզ ճէլգ էյլէմիշ օլուպ, քեաֆֆէյի իսթիհզարամըմըզը տախի, տիգդաթը թամմ իլի հազրլամըշ օլտուղումըզը տօգթօր էֆէնտիլէրէ վէ միւթէպէր էհալիմիզ իլան իտէրիզ։

Մէվսիմ իգթիսասընճա, պալըզ եաղը իսթիմալ իթմէքտէ օլան զէվաթա, գարըշըզ վէ պօղուրնուշ եաղարտան իճթինապ իթմէք իսթէտիքլէրինտէ, հէնուզ կէթիրմիշ օլտուղումուզ Բէյթերմօյէր ֆապրիգասընընն հալիս մօրինօ պալըզը ճիյէրինին եաղընտան իշթիրա իթմէլէրինի խալիսանէ պէեան իտէրիզ։

Իլաճարընն եաբըլմասընա ֆէվգէլատէ տիգդաթ օլունմագտա օլտուղու կիպի, ֆիյաթճա տախի, իտարէ իտէպիլէ ճէկինտէն զէյատէ թալէպ իթմէմէյի քէնտիմիզէ մէսլէք իթթիխազ իթմիշ օլտուղումուզտան, թէշրիֆ իտէն միշլէթլէրին մէճճանէն գալաճագտը պի իշթիպաղ տը։

Էճզախանէմիզէ, մէճքէթիմիզին էն միւթէպէր տօգթօրլարընտան, տօղթօր Պ. Թիւրպեան էֆէնտի տէվամ իթմէքտէ օլուպ, բազար կիւնլէրինտէն մաատտա, հէր կիւն սաաթ 6տան 9ա գատար հասթալարընա պագմագտա տը։ Վէ կէօզ, գուլագ թապիպի տօգթօր Դուսթօմիրիս տախի հէր կիւն հասթալարընը սաաթ 7½տան 9ա գատար գապալ իթմէքտէ օլուպ, սոյիր միւթէպէր տօգթօրլարտան տախի տէվամ իտէնլէր վար տը։

Յ. ԻՍՊԷՋԷՐԵԱՆ

—

ՍԲՕՆԷՔ

Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա, Դալաթա սէրայ գարշըսընտա, Սբօնէք Նամբյա չէօնրէ թշուար օլան մաղազա միւթէպէր էհալիյէ վէ քէնտի միւշթէրիլէրինէ իյան իտէր քի, կէրէք սանտըգ իլի կէրէք չիչէ իլէ ֆապրիգա ֆիեաթընա Թրօատ շարապը ֆիրուխթ իթմէքտէ տիր։

—

ԿՐԹԱՐԱՆ

Պոլսեկան Պէկտպագրութեան

ՅՕՐԻՆԵՍԱՑ

ՎԱՀԱՆ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ

ԿԻՐԹԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Յօրինուած

ՓՈՐԱԳՐԻՉ ՎԱՀԱՆ ԹԷԼԼԱԼԵԱՆ

ՎԱԽԵՐԱՑԵԱԼ

Ի ԿՐԹԱԿԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԵՆԷ ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀՐԱՄԱՆԱՒ

ԺՈՂՈՎՈՑ ՊԱՇՏՕՆԵԻՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Սոյն գեղագրութիւնը չորս մասերէ բաղկացեալ է։

Շեղագիր, Նրբագիր, բոլորագիր և կօթագիր. այժմ շեղագրի մասը կը հրատարակուի որ վեց դասերէ կամ տետրակներէ պիտի բաղկանայ։ Ա. վարժութիւն տառերու. —Բ. միավանկ բառեր. —Գ. բազմավանկ բառեր. —Դ. պարբերութիւններ. —Ե. գլխագիր և թուանշաններ. —Զ. գլխագրով սկըսեալ բառեր։

Կեդրոնատեղին է փորագրիչ Վ. Թէլլալեանի գործարանը Կ. Պոլիս Ռըզուն Չարշը 576 և ամէն գրավաճառաց և Թղթավաճառաց քով։

Սոյն աշխատութիւնը ինչպէս շատերն ալ կը վկայեն մինչև հիմա գտնըւածներէն՝ դրութեամբ ամենէն լաւն, գնով ամենէն աժան, և կրկին նպատակաւն ալ գովելի և արդիւնաւոր է. վասն զի սոյն գործին համար մասնաւոր տառեր փորագրուած և ձուլուած ըլլալով, բնականաբար նորա տպագրութիւնն ալ աժան և Հայ մանկտւոյն դիւրամատչելի ըլլալէն ի զատ, ի մասնաւորի կը նպաստէ նաև Հայ մամլոյն, որոյ տպագրական շարքին մէջ մինչև հիմա չի գտնուելով գեղագրական զարդաձև տառեր, սոյն տեսակ գործերն վիմագրութեան տրուելով շատ սուղ կելլէին. հետևաբար գիտելի է որ Հայ արուեստաւորն՝ փոքրիկ գասատետրի մը առթիւ պիտի լրացնէ միայն թէ՝ չի պարտաւորի կասեցնել իւր աշխատութիւնը։

—

ԻԽԹԱՐ

Բիայէթլու էհալիյէ իխթար օլունուր քի, ՏՕԴԹԷՕՐ ՏՐ ԺՕՆԿՈՒՆ ԱՍԼԼ ԽԱԼԻՍ ՄՕՐԻՆԱ ՊԱԼԸԴ ԵԱՂԸ պունտան պէօյլէ, եարբշար ինկիլիզ բինթօսու մզգտարընտա օլտուղու հալտէ, չիչէքը իչինտէ օլարագ սոթքլմագտա տը։

Պիրէր չէյրէք բինթօ օլարագ սաթքլմագտա օլանլարքն Թագլիտի եարբլտըզը կէօրիւլմիւշ օլտուղունտան, Թօբլաթտրրմիշ տը։

ՄԼԶՔԻՐ ՏՕԹԹԷՕՐ ՏՐ ԺՕՆԿՈՒՆ ԱՍԼԼԽԱԼԻՍ ՄՕՐԻՆԱ ՊԱԼԸԴ ԵԱՂԸ, Պէյ օղլուտա, Մ. Գանճիկիւ Պրիթանիք Նամ էճզախանէսինտէ, վէ Դալաթատա Եիքէքէ գալտրրմտա Մ. Վէլիչ վէ գումբանեաը աթիգ մահէլլինտէ Մ. Ժ. Դղագօ էճզախանէսինտէ, վէ Իսթանպօլտա Եէնի ճամիտ Մ. Մէզիքի վէ գումբանեաը մէրքէզ էճզա մաղազասընտա, վէ Մահմուտ բաշատա 49 նիւմէրօյու Մ. Անթօան Զօպան օղլու, վէ Եէնի-ճամի հավուսուն. տա, 16 նիւմէրօյու Մ. Ժաղ Սէլէքեան էճզախանէլէրինտէ, վէ սայիր քեաֆֆէյի միւթէպէր էճզախանէլէրտէ սաթքլմագտա տը։

Ասլլ-ինինրօտա

ԷՕԺԷՆ ՄԻԳՈՒ

Գալաթատա, Պանգ Օթթօման աշաղը գաբուսու գարշըսընտա Ն. Ջոէ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

	Բարիս, 3 մարտ
Ֆրանսըզ ֆոնտսուս 3 %	84
» » 5 %	116 75
Լսհամը Ումումիէ աշլըտը	11-40
» » գարանտը	11-45
1865 Իսթիգրազը	70-
1869 »	60-
1873 »	57-
Բուսէլի լըմէնտը. Թահվիլ.	48-25
Օսմանլը Պանգասը	715-
Դրէսդի Լիոնէ	795-
Բուս ֆոնտսուս 5 % (1877	-
Բուսիանըն Շարք իսթիգրազը	-
Իթալիա ֆոնտսուս	87-30
Մըսըր իսթիդ. պիրլէշմիշ	328-75
Իսբանեա խարիճի իսթիգրազը	26-¾
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-28

	Բարիս, (Պուլվար) 3 մարտ
Ֆրանսըզ ֆոնտսուս 5 %	116 67½
Լսհամը Ումումիէ	11-40

—

	Լօնտրա 3 մարտ
Ինկիլիզ գոնսոլիտի	100-⅜
Լսհամը Ումումիէ աշլըտը	11-¼
» » գարանտը	11-⅜
1865 Իսթիգրազը	14-
1869 »	12-⅜
1871 »	66-
1872 (Պոնտիս Թէգոր)	22-¼
1873 »	11-⅜
Տէվլէթի Ալիէնէն 1877 իսթիգրազը	77-½
Օսմանլը Պանդասը	18-¾
Բուսխա իսթիգրազը 1873	83 ½
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	65-¼
» իմթիեազը (չըմէնտը.)	88-¼
Տաիրա սանիէ	65-¾
Մըսրրըն Բօչիլտ իսթիգրազը	86-¼
1877 Մառճարիսթան էսհամը	99-¼
Գամպիօ Բարիզ	-

—

	Վիէննա, 3 մարտ
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիա	120-70
Բուսէլի տէմիր եօլ թահվիլաթը	23-70

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լսհ. Ումմ. փետր. 19 ազմ. գբ.	12-21
» » փետր. 20 սպհ. աչ.	12-23
» » Լն եիւքսէք	12-23
» » Լն աշաղը	12-22
» » Սաաթ 3 տէ	12-23
1863 Իսթիգ. (Մուճօն) 6 % ֆ.	65-
1865 » » 6 % ֆ.	66-
1869 » (Ռինար) 6 % ֆ.	60-
1872 » (Պոն տիւ Թրէգոր	21-50
1873 » (Ռինար) 6 % ֆ.	56-
Բուսէլի լըմէնտրֆէր	49-50
Ռէբոր դուրուչ	-
Հէվալէսիզ »	-
Սագչէ Ֆայիզի %	7-

—

ԱԳՕՏՕՆԼԱՐ ՖԻԽԱԹԸ

Դրէսդի ժէնէրալ 6 %	6-35
Սօսիէթէ ժէն 6 %	5- 5
Իսթանպոլ Պանգասը	10-
Սօսիէթէ Օթթօման	-
Թրամվայ 5 %	370-
Լավրիօմ (մատէն)	140-

—

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՐԻԱՋԱՍԸ

	Ղրշ. Փ.
Օսմանլը լիրասը 100 դրշտան	110 15
Ինկիլիզ լիրասը	
Ֆրանսըզ ալթունու	87-35
Բօղ	90- 7
Դրիմից ալթունու	51-20
Պէեազ մէճիտիյէ	103- 1
Մէթալիք	206-10
Պէշլիք	209-
Ալթըլըգ	127-
Պագըր	610-
Գարպոն գայիմէսի գաբիք	890-

—

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Լն եիւքսէք	850-
Լն աշաղը	830-
Սաաթ 3 տէ	850-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ